

KLASIČNA ŠKOLA

Adam Smith (1723.-1790.)

utemeljitelj moderne ekonomije

Daniel Bilobrk & Patrik Škojo

Adam Smith

veliki autor i mislilac klasičnog liberalizma

- Živio je u Škotskoj, završio studij moralne filozofije, bio sveučilišni profesor Glasgowu. **Autor je više filozofskih djela o etici i moralu.**
- Njegova knjiga o ekonomiji **Bogatstvo naroda (1776)** smatra se **prvim djelom moderne ekonomske teorije**, u kojoj je postavio temelje ne samo za ekonomiju klasičnog liberalizma, nego i za sve ostale ekonomske škole koje će stoljećima kasnije nastati.
- **Kao djelo s velikim ideološkim potencijalom u rušenju staroga feudalnog poretka i poticanju društvene i ekonomske modernizacije**, Bogatstvo naroda od početka 1780-ih propagirano je kao **djelo koje pruža univerzalna rješenja za sve ekonomske probleme.**

THE REAL ADAM SMITH

Ideas That Changed
the World

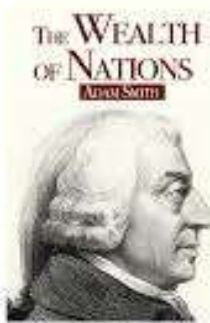

Adam Smith

kritičar merkantilizma

Laissez Faire/ Adam Smith/ Capitalism

- Adam Smith – advocates free market and free trade
- Government doesn't interfere with the market
- Law of supply and demand determines prices
- Private individuals make economic decisions
- Private property and profit incentive

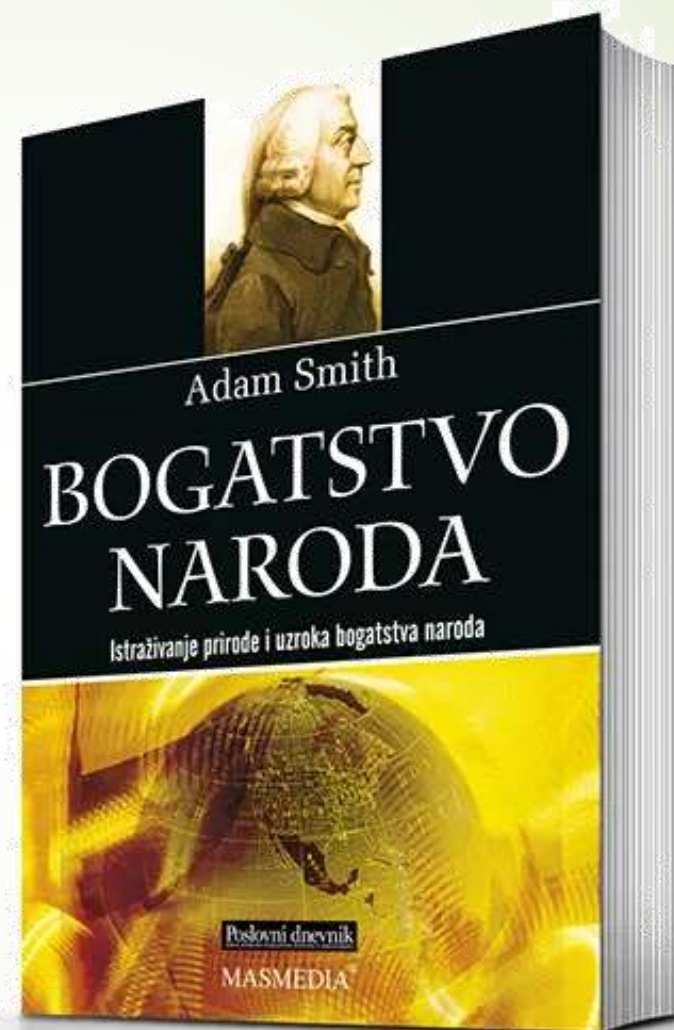
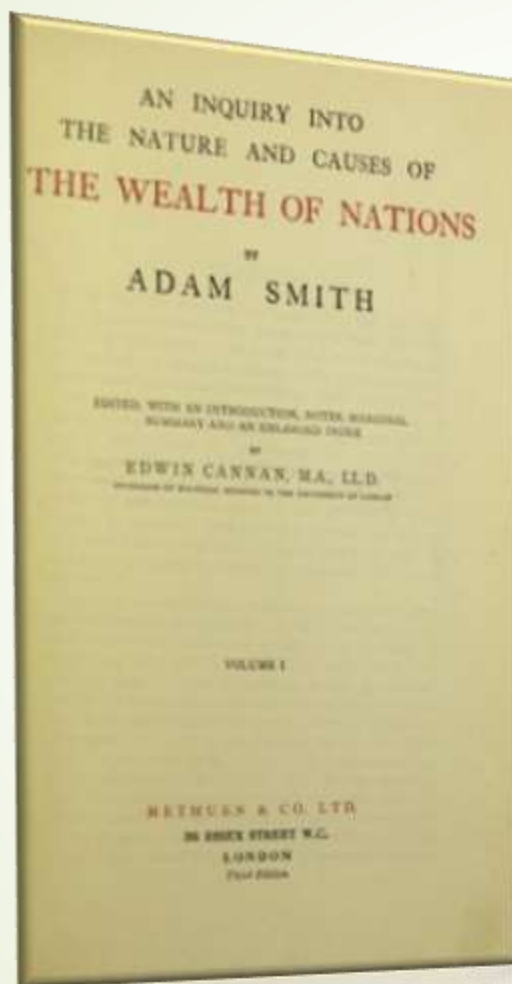

- **Temeljna Smithova ideja je kritika merkantilizma**, karakteriziranog trgovinskim monopolima osiguranim kroz **estriktivne trgovinske privilegije** (carine, zabrane trgovanja, posebne dozvole) **pojedinaца, grupacija i cijelih država - protekcionizam**. U svrhu zaštite tih trgovačkih interesa se, kroz cijeli merkantilistički period, otvoreno upotrebljavala (i manipulirala) moć države i vojske (mornarice).
- **Adam Smith je smatrao da je slobodna trgovina među pojedincima i narodima najbolja garancija mira i prosperiteta**. U trgovini na slobodnom tržištu **nema "strane koja gubi"**, odnosno svaka strana koja sudjeluje je na dobitku.
- **Stoga je potrebno da se država što manje upliće u ekonomske procese**, kako među pripadnicima istog naroda, tako i među različitim narodima, jer kada do razmjene ne dođe zbog državne intervencije, **onda svi gube**.
- **Najbolja politika države je laissez faire politika** (nemiješanje države u privredne poslove).

Adam Smith - jedna od najvećih osoba u povijesti liberalizma, ekonomske teorije i filozofije

Najpoznatiji je predstavnik engleske klasične političke ekonomije. Osnivač je ekonomskog sistema u kojem živimo, u kojem i danas živi cijela zapadna civilizacija, a to je **liberalni kapitalizam**.

- Smith je vjerovao da pravo bogatstvo ne leži u novcu, **nego u korisnomu radu i stvaranju koje ovisi o zahtjevima tržišta**.
- **Definirao je liberalizam:** "Liberalizam je ideja da čovjek radi u vlastitom interesu i na svoj način, pritom poštujući prava i slobode drugih".
- Njegova ostavština i argumenti gotovo su jednako vrijedni i danas, a vrijedit će vjerojatno još jako dugo.

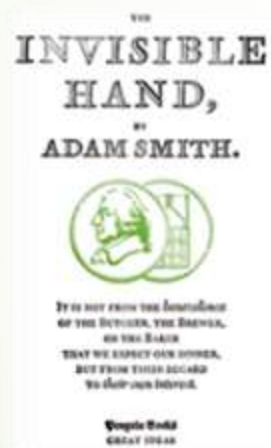

Adam Smith: Nevidljiva ruka

- Teza: U gospodarstvu postoji "**nevidljiva ruka**" koja regulira ponudu i potražnju na tržištima.

*"Svaki pojedinac ima na umu svoju korist, a ne dobrobit društva. I u ovom slučaju, kao i u mnogim drugima, **nevidljivom rukom** ide prema cilju koji mu uopće nije bio namjera.,,*

- Smithova vjera u nevidljivu ruku temeljila se na načelu: budući da svi ljudi djeluju u vlastitom interesu, oni nehotice dovode do skupa radnji koje su najkorisnije za cijelo društvo.

- Podjela složenih zadataka u jednostavne zadaće, u kojima se može postati stručnjak, izvor je postizanja „maksimalnog poboljšanja produktivnosti rada”. /Jedna od vrlina kapitalizma je specijalizacija.

Adam Smith: Najbolji citati o poslu i životu

- "Jedino ljudsko blago je njegovo sjećanje. Samo u njemu je ljudsko bogatstvo ili siromaštvo."
- „Ljubav nije ništa drugo nego otkrivanje sebe u drugima i užitak u tom prepoznavanju."
- "Svaka osoba je bogata ili siromašna, ovisno o tome u kojoj mjeri može koristiti predmete nužnosti, udobnosti i užitka."
- "Treba napomenuti da riječ" vrijednost "ima dva različita značenja: ponekad znači korisnost nekog objekta, a ponekad i mogućnost stjecanja drugih objekata, koji daje posjedovanje ovog objekta."
- "Pogreške koje obuhvaćaju određenu količinu istine su najopasnije."
- "Slijedeći vlastite interese, poduzetnik često služi interesima društva učinkovitije nego kad to svjesno želi."
- "S iznimkom brojeva, ništa nije varljivije od činjenica.,,
- Rad je izvorna cijena, on je prva kupnja i on plaća sve ostalo. Ni zlato ni srebro nije na početku, nego rad koji je stvorio sve bogatstvo svijeta.

Adam Smith: **Najbolji citati o poslu i životu**

- Bestseller je pozlaćena grobnica osrednjeg talenta.
- **Velika tajna odgoja je usmjeravanje ambicija na prikladne teme.**
- Svaka je nestašica neprijatelj društva, svaka štedljiva osoba je dobročinitelj.
- **Da biste naučili ljude da vole pravdu, morate im pokazati rezultate nepravde.**
- Velike nacije nikad ne postaju siromašnije zbog nestašluka i bezobrazluka privatnih pojedinaca, ali one često postaju siromašnije zbog rasipništva i bezobrazluka državne vlasti.
- **Jedini dobar proračun je uravnoteženi proračun.**
- “Stopa profita ... uvijek je najviša u zemljama koje se najbrže ruše”,

Adam Smith ...o novcu ...

➤ NOVAC ŽELIMO DA BISMO KUPILI STVARI

“Roba može služiti različitim svrhama uz onu da se na nju troši novac, ali **novac ne može služiti ničemu drugom nego da se za njega kupuje roba**. Ljudi ne traže novac samo radi svoje vlastite dobrobiti, nego radi svega onoga što za njega mogu kupiti.”

➤ TREBA VAM NOVAC DA BISTE GA ZARADILI

“Velika dionica, iako s malom zaradom, generalno raste brže nego mala dionica s velikim zaradama. **Novac, kaže izreka, stvara novac**. Ako ga imate, često je lakše zaraditi ga više. **Najteže je doći do prvotne male svote.**”

➤ TRAGANJE ZA NOVCEM I NJEGOVA RAZMJENA SVOJSTVENI SU SAMO ČOVJEKU

“Nitko nikada nije vidio psa kako obavlja poštenu i namjernu razmjenu kostiju.”

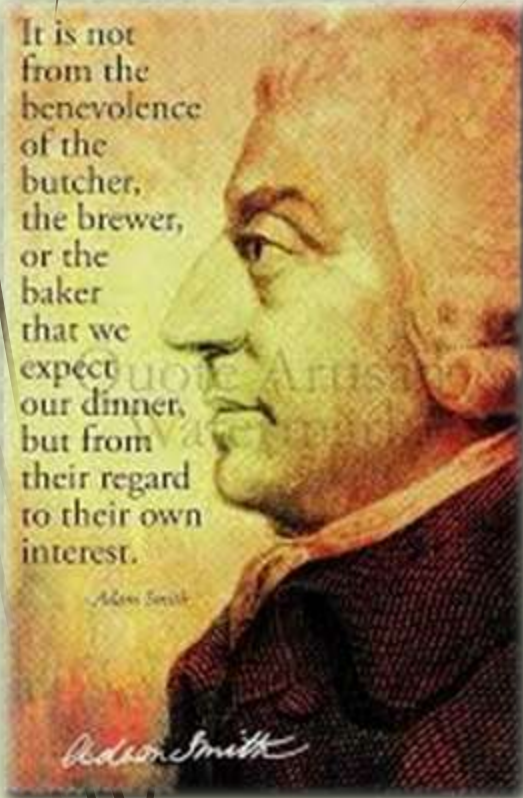
➤ PRVI NOVAC BIO JE – RAD

“Rad je bio prva cijena, originalni novac koji je plaćao za sve stvari. Nije se plaćalo zlatom ili srebrom, nego radom, kojim je sve bogatstvo svijeta u originalu kupljeno.”

➤ U NAŠOJ JE PRIRODI DA SKUPLJAMO NOVAC

“Prirodno urođena želja svakog individualca da sebi poboljša materijalno stanje toliko je moćna da je sama, bez ikakve pomoći, ne samo sposobna odvesti društvo u bogatstvo i prosperitet, nego i nadvladati sto neumoljivih zapreka kojima su ljudski zakoni prečesto opterećeni.”

Adam Smith ...o novcu ...

► **AKO IMATE NOVAC, TREBALI BISTE GA MOĆI TROŠITI KAKO ŽELITE**

"Najveća je drskost kraljevstva i ministarstava da se prave kako nadziru ekonomiju ljudi i da ograničavaju njihov trošak, bilo kroz raskošne zakone, bilo kroz zabranu uvoza inozemnog luksuza."

► **AKO IMATE NOVAC, ZADOVOLJSTVO VAM JE TO POKAZATI DRUGIMA**

"S rastom broja bogatih ljudi glavno zadovoljstvo predstavlja parada bogatstva, koje u njihovim očima nikada nije dovoljno veliko."

► **VOLIMO ŽETVU TAMO GDJE NISMO SIJALI**

"Čim zemljište bilo koje države postane privatno vlasništvo, zemljoposjednici, kao i svi ostali ljudi, vole ubirati žetvu tamo gdje nisu sijali, pa naplaćuju čak i prirodne izvore na tom zemljištu".

► **PROIZVODNJA I PRODAJA DOBARA NIJE ZA DOBROBIT DRUGIH**

"Mesar, pivar i pekar ne daju nam večeru na stol jer su dobročinitelji, nego radi vlastitog interesa. Ne prepuštamo se njihovoj humanosti, nego njihovoj ljubavi prema samima sebi i nikada s njima ne pričamo o svojim potrebama, nego o tome kako se oni na njima mogu okoristiti."

Adam Smith ...o novcu ...

► **MONOPOLI SU ŽIVOTNA ČINJENICA**

“Ljudi koji se bave istim poslom rijetko se nalaze kako bi se zajedno veselili, njihovi razgovori završavaju urotama protiv javnosti ili u pronalasku rješenja kako podići cijene.

► **POREZI TREBAJU BITI ‘NJEŽNI’**

“Svaki porez treba biti koncipiran tako da što manje bude u džepovima poreznih obveznika, ali i izvan njih. Svaki porez treba biti nametnut u vrijeme i na način kada je obvezniku najlakše da ga plati.”

► **POSLO DRŽAVE JEST DA ZAŠTITI ONE KOJI IMAJU NOVAC OD ONIH KOJI GA NEMAJU**

“Vlada predstavlja instituciju koji štiti zemljište jednako kao što predstavlja instituciju koja treba braniti one koji imaju neku imovinu od onih koji nemaju nikakvu.”

► **TEŠKA VREMENA NASTUPAJU KADA LJUDI NEMAJU NOVCA**

“Nijedno društvo ne može biti blaženo i sretno ako je veći njegov dio siromašan i jadan.”

LITERATURA

<https://www.liberal.hr/adam-smith---utemeljitelj-moderne-ekonomije-od-kojeg-ucimo-i-danas-582>

https://hr.wikipedia.org/wiki/Adam_Smith

<http://liberalniforum.com/2019/04/22/zasto-je-adam-i-danas-vazan/>

<http://liberalniforum.com/2018/05/25/prisjetimo-se-13-pametnih-stvari-koje-je-adam-smith-rekao-o-novcu/>

<https://tekhnoport.ru/hr/citaty-smita-adam-smit---aforizmy-citaty-vyskazyvaniya/>

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56797>

<https://simplycharly.com/facts/10-things-you-might-not-know-about-adam-smith/>

PONOVIMO!

<https://wordwall.net/hr/resource/2791255/klasi%c4%8dna-%c5%a1kola-ekonomije>

Hvala na pažnji!

